

Eylem Araştırmaları ile Nicel Araştırmaların Karşılaştırılması

Eylem Araştırmaları	Nicel Araştırmalar
Genellenebilir (Çok az)	Genellenebilir. (Amacı bilimsel bilgi üretmeye odaklı)
Üst düzeye eğitime gerek yok!	Belli bir eğitim düzeyi gerekir.
Araştırmacı bağlamın içinden biridir.	Araştırmacı bağlam içinden değildir!
Veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilir/denetlenir.	Veri toplama aracı uzman(lar) tarafından geliştirilir/denetlenir.
Esnek olarak planlanır.	Tutucu bir şekilde planlanır.
Araştırmanın bulguları ve sonuçları bağlamın özelliklerine göre yorumlanır	Araştırmanın bulguları ve sonuçları evrensel özellikler ve değerlere göre yorumlanır.
Örneklem kasıtlıdır (amaçlı)	Örneklem seçkisizdir.
Araştırmacının araştırmayla ilgili bireysel deneyim ve görüşleri dikkate alınır.	Araştırmacının araştırmayla ilgili bireysel deneyim ve görüşleri dikkate alınmaz!

KURUBACAK'a göre

Eylem Araştırmasının Aşamaları:

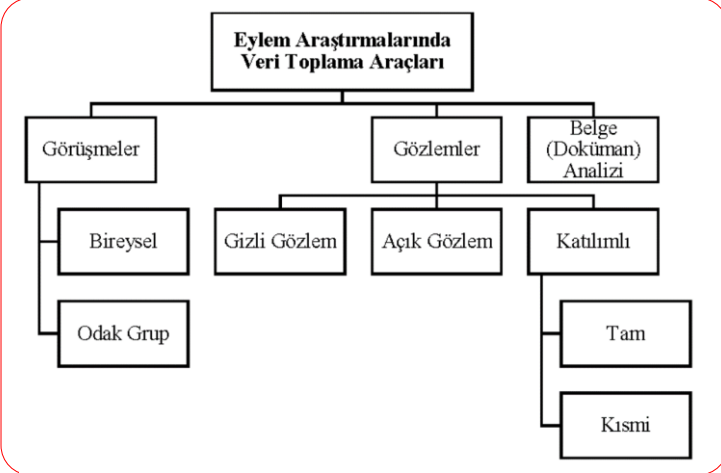
Döngüsel bir süreçtir:

- 1) Plan
- 2) Eylem
- 3) Veri toplama
- 4) Yansıtma

Eylem Araştırmalarında Veri Toplama Araçları:

- 1) Görüşmeler (bireysel ve odak grup)
- 2) Gözlemler
 - a) Gizli gözlem
 - b) Açık gözlem
 - c) Katılımlı gözlem (tam veya kısmi)
- 3) Belge (doküman) analizi

Eylem Araştırmalarında Veri Toplama Araçları

Eylem Araştırmaları Çeşitleri:

- a) Uygulamalı Eylem Araştırmaları
- b) Katılımlı Eylem Araştırmaları

Uygulamalı Eylem Araştırmalarının Özellikleri:

- 1) Yerel uygulamalar üzerinde çalışır.
- 2) Bireysel/takım temelli araştırma içerir.
- 3) Öğretmenin gelişimine ve öğrencinin öğrenmesine odaklanır.
- 4) Bir eylem planını yürürlüğe koyar.

Katılımlı Eylem Araştırmalarının Özellikleri:

- 1) Bireylerin yaşamlarını sınırlayan sosyal meseleleri inceler.
- 2) Eşitlikçi iş birliğini vurgular.
- 3) Yaşam kalitesini yükseltecek değişimlere odaklanır.
- 4) Araştırmacının özgürleşmesi ile sonuçlanır.

Eylem araştırmalarında veri analizi yöntemleri:

- 1) Hermenötik
- 2) İçerik Analizi
- 3) Söylem (Discourse) Analizi
- 4) Göstergibilim
- 5) Metaforik Analiz
- 6) Alan Analizi
- 7) Anlatıbilim
- 8) Retorik (Hitabet)
- 9) Olay Analizi
- 10) Mantık Analizi
- 11) Tümevarım
- 12) Karşılaştırmalı Analiz
- 13) Taksonomi
- 14) Tipoloji
- 15) Nitel/Nicel İstatistik

Eylem Araştırması Örneği

Araştırmanın Amacı:

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik "....." kitap serisinden seçilen sekiz kitapla bir derse veya öğretim programına bağlı kalınmadan hazırlanmış öğretim etkinlikleri aracılığıyla değerler kazandırmak ve bu süreçte etkili olan unsurları incelemek.

Araştırma soruları:

1. Dördüncü sınıf öğrencilerinin değerler hakkındaki önbilgi ve algıları nasıldır?
2. Çocuk kitapları (çocuk kitaplarına dayalı olarak hazırlanan eylem planları/öğretim etkinlikleri) aracılığıyla değerler nasıl kazandırılabilir?
3. Bu süreçte etkili olan etmenler/unsurlar nelerdir?
4. Dördüncü sınıf öğrencilerinin değerler hakkındaki önbilgi ve algılarında süreç içerisinde nasıl bir değişim meydana gelmiştir?
5. Değerlerin kazandırılması sürecinde uygulanan eylem planlarına/öğretim etkinliklerine ilişkin öğrencilerin genel olarak görüşleri nasıldır?

NİTEL ARAŞTIRMALAR (2)

3) FENOMENOLOJİK ARAŞTIRMALAR: NİTEL ARAŞTIRMALAR

Görüngübilim çalışmaları olarak da tanınmaktadır.

Görüngü:

- Duyularla algılanabilen her şey, fenomendir. (TDK, 2022)
- Bireyin başına gelen olay, yaşantıdır.
- Tanımlanabilir ve sonludur.

Fenomenolojik araştırmaların amacı:

- Bireysel deneyimleri evrensel nitelikte açıklamaya çalışmaktır.
- Örneğin Mutluluk-Yaşlanmaya katlanma-Küresel salgınla mücadele gibi.

Araştırmacılar fenomeni deneyimleyen kişilerden veri toplayarak

- Bütüncül bir bakış açısı ortaya koyan

→ "Neyin" "Nasıl" deneyimi etkilediğinin betimlemesini sunar.

Fenomenolojik araştırmalar araştırmacı katılımcıların

- Neyi deneyimlediğini

→ "Dokusal", koşullar, durum ve içerik açısından

- Nasıl deneyimlediklerini ise "yapısal" olarak betimler.

Fenomenolojinin öncüleri:

- 1) HUSSERL
- 2) HEIDEGGER
- 3) SARTRE
- 4) MERLEAU-PONT

Belli bir **görüngüye** karşı kişilerin deneyimleri

- Kendi gördükleri

- Yaşadıkları

- Bakış açıları ile ilişkilidir.

→ Olaylara bakış açımız ne kadar görebildiğimiz ile ilgilidir.

Fenomenoloji felsefeye 3 farklı bakış açısı ile yaklaşmak mümkündür:

KURUBACAK'a göre:

- 1) Felsefi bir akım
- 2) Felsefenin temeli
- 3) Nitel araştırma yöntemi

MERLEAU-PONT ve BANNAN

Fenomenoloji ile ilgili olarak bireyin çevresindeki insanlarla

- Deneyimlerinin kesiştiğini ve insanlarla etkileşimlerini

→ Bir dışının çarklarına benzettir.

Fenomenolojik Araştırmanın Türleri: (5. VE 6. Maddeler başka kişilerden ektir.)

KURUBACAK'a göre:

- 1) Bireysel fenomenoloji
- 2) Ampirik fenomenoloji
- 3) Diyaloğlu fenomenoloji
- 4) Hermenötik (yorumlayıcı) fenomenoloji.
- 5) Deneysel fenomenoloji
- 6) Yorumlayıcı fenomenoloji

Fenomenolojik Araştırmaların Özellikleri

Özellik	Açıklaması
Fenomen	Tek bir kavram veya düşünceyi işaret eder.
Örnekleme	Fenomeni deneyimleyen bir grup insan. (Büyüklüğü 3-4 kişi ile 10-25 kişi -mümkünse <10 kişi)
Felsefi tartışmalar	Yaşanılan deneyimler fenomenle ilgili → Öznel Diğer insanlarla ortak olan → Nesnel deneyimler.
Araştırmacının rolü	Kendisini araç içerisine alır. Her şeyle ilk kez karşılaşmış bakış açısı "aşkın" olarak ifade edilir.
Veri toplama süreci	Genellikle mülakatlar yoluyla olur. Ancak gözlem, günlük, dokümanlar, drama, film,gibi diğer sanat formlarından da yararlanılabilir.
Veri analizi	Dar kapsamdan (anahtar ifadelerin listelenmesi) Geniş kapsama (anlam kümeleri/grupları oluşturma) doğru ilerleyen sistematik bir süreçtir.
Gözlem süresi	Uzun soluklu olmalıdır.
Sonuç	"Neyin" "nasıl" deneyimlendiğini bütünleştiren → "Öz" betimlenir. Öze ulaşmak için dokusal ve yapısal betimlemeler harmanlanır.

Fenomenolojik araştırmanın probleminin uygunluğunu anlamak için "Bireylerin bir fenomen ile ilgili yaygın ve ortak deneyimlerini mi anlamaya çalışıyor?" sorusunun cevabının "evet" olması gerekir.

Araştırma problemini çözümlenmek üzere katılımcıların "Fenomenle ilgili hangi deneyimleri yaşadınız?" ve "Hangi ortam veya durumlar fenomenle ilgili yaşadığınız deneyimleri etkilemiştir?" sorularına verdikleri cevaplar yol gösterici olacaktır.

Fenomenolojik Araştırmanın Aşamaları:

KURUBACAK'a göre:

- 1) Görüngünün sezilmesi ve algılanması
- 2) Görüngüye odaklanılması
- 3) Görüngünün betimlenmesi

Fenomenolojik araştırmalarda verileri:

- 1) Görüşmeler
- 2) Günlükler
- 3) Çizimler
- 4) Gözlemler....
ile elde ederiz.

Ardından verileri analiz ederken

- a) Parçaların ve bütünlüklerin yapısı,
 - b) Bir çeşitliliğin içindeki özdeşliğin yapısı
 - c) Mevcudiyet ve yokluğun yapısı
- şeklindeki formlardan birini tercih edebiliriz.

Fenomenolojik araştırma örneği

Araştırmanın Amacı:
COVID 19 salgını sırasında devlet okulu öğretmenlerinin yaşadığı deneyimleri incelemek

Araştırma soruları:
(1)Devlet okulu öğretmenlerinin pandemi ortasında yaşadıkları deneyimler nelerdir?
(2)Pandemi sırasında devlet okulu öğretmenlerini zorlayan deneyimleri nelerdir?
(3)Pandemi sırasında devlet okulu öğretmenlerinin başa çıkma mekanizmaları nelerdir?

4) ETNOGRAFI ARAŞTIRMALARI: NİTEL ARAŞTIRMALAR**Etnografi:**

-Antropologlar tarafından geliştirildi. (Bir araştırma yöntemidir.)
-Bir grubun davranışını doğrudan gözlemleme ve
→ Bu gözleme dayanarak bu gruba ilişkin bir betimlemedir.

Etnografi bir insan grubuna ve
- Bu grubu farklı kılan kültürel temellere ilişkin sosyal bilimsel bir betimlemedir.

Etnografinin kökeninde iki kelime yer alır:
"etno" → İnsana "grafi" → Tanımlama, tasvir etmedir.

=> Etnografi: İnsanların dünyasını belgelendirmedir.

Öğretmen betimlemeleri

- Öğrencilerin sınıf etkinlikleri ile ilgili betimlemelerinin yer aldığı yazıyı
- Öğretmen-öğrenci sunumlarına ait ses kayıtlarını
- Sınıf tartışmalarına ait video kayıtlarını
- Öğretmenin ders planını ve
- Öğrenci çalışmalarının örneklerini içerebilir.

Etnografyacının işi TAŞKIN'a göre:

Yapılandırılmamış görüşmelerle
- Hayatın (anlamlar sistemi) özel bir yönünün belgelenmesidir.
- Şu sorulara odaklanır:

- 1) Toplum üyeleri arasında iletişim nasıldır?
Hangi anlamlar yaratılmaktadır?
- 2) Kültürel bilginin yapısı nedir?
(Kültürel bilgi nasıl düzenlenir?
Hangi kategoriler tanımlanır ve
bu kategoriler birbiriyle nasıl bir ilişki içindedir?)
- 3) Dil, kültür ve düşünce arasındaki ilişkiler nelerdir?

Etnografi Araştırmalarının Özellikleri:

- 1) Aynı kültürü paylaşan bir grubun kültürünün
- Karmaşık ve eksiksiz betimlenmesine odaklanır.
- 2) Grubun fikir ve inançlarının yanı sıra
- Zihinsel faaliyetleri, gözlenen davranışları ile
- Ritüeller, geleneksel sosyal davranışlar ve devamlılıklar gibi
→ Bedensel faaliyetlerin de modelleri ile ilgilenilir.
- 3) Kültürdeki davranışlar uzun süre bozulmadan devam eder.
- 4) Veri analizi için anahtar kelimeler:
- Emik (Araştırma konusunun kendi bağlamında değerlendirilmesi gerektirir.)
- Kültürel yorum ve
- Etikdir.
- 5) Araştırma sonunda aynı kültürü paylaşan grubun
- Nasıl çalıştığı, nasıl hareket ettiği ve grubun yaşam şekline dair
→ Bilgi vermek gerekir.

Etnografi Araştırmalarının Türleri:

CRESWELL'e göre:

- 1) Dini Etnografi
- 2) Yaşam Öyküsü
- 3) Otoetnografi
- 4) Feminist Etnografi
- 5) Etnografik Romanlar
- 6) Görsel Etnografi
- 7) Gerçekçi Etnografi
- 8) Eleştirel Etnografi

Bilişsel etnografi:

- Daha yeni bir türdür.
- Otantik dünyada bilişsel etkinliklerin nasıl gerçekleştirildiğini araştıran
→ Olay odaklı bir yöntemdir.

Bilişsel Etnografiyi Geleneksel Etnografiden Ayıran Özellikler:

Bilişsel Etnografi	Geleneksel Etnografi
Bilgi açıklanır.	Bilginin nasıl inşa edildiği açıklanır.
Kültürel bir grubun yarattığı anlamla ilgilenir.	Grubun üyelerinin bu anlamı nasıl yarattığı ile ilgilenilir.
Grup üyelerinin günlük hayattaki maddi ve kavramsal kaynakları betimlenir	Kültürel faaliyetlere bu kaynakların nasıl yansıtıldığı incelenir.
Grupların düşünce biçimi, insan deneyiminin çeşitli yönleri ve insanı insan yapan şeyler ele alınır	Sosyokültürel bakış açısıyla bir faaliyetin anlık ve farklı zamanlardaki gelişimi irdelenir.
Geleneksel Etnografi yi bilgilendirir	Süreç analizi ile etnografi araştırmasını derinleştirir.

Etnografik görüşmeler → Yapılandırılmamış görüşmelerdendir.
Farklı olarak → Katılımcıların kendi cevaplarını vermeleri sağlanır.

Etnografik görüşmelerde

Grup veya bireyin davranış ve deneyimlerini açıklayarak
→ Kültürel yapıları betimlemek için görüşmelerden yararlanır.

Görüşmeci

- Görüşmeyi kontrol etmektense konuşmaya yön vererek
- Cevaplayıcıya özgür olduğu ve ortamın resmi olmadığı hissini yaşatarak
→ "Kolaylaştırıcı" rolünü üstlenir.
- Konu ile ilgili geniş bilgi kaynağının oluşması görüşmeci yeteneğine bağlıdır.

Etnografi 10 (on) temel özelliklikle açıklanır:

- 1) Konumlanmışlık
- 2) Verim / Zenginlik
- 3) Katılımcı Özerkliği
- 4) Açıklık
- 5) Kişiselleştirme
- 6) Yansım / Dönüşlülük
- 7) Öz Yansım
- 8) Çarpıcılık
- 9) Bağımsızlık
- 10) Tarihsellik

Etnografi araştırmalarının aşamaları:

CRESWELL'e göre: (Tek bir yolu yoktur. Ama şu sıra izlenebilir:)

- 1) Etnografi en uygun desen mi?
- 2) Katılımcılar gerçekten bir grup mu? (Uzun zamandır bir arada yaşıyorlar mı?)
- 3) Araştırılacak kültürel tema, konu veya kuram seçilmelidir.
- 4) Temel araştırma ne yaptıkları (davranış); ne söyledikleri (dil), vb. seçilir.
- 5) Bütüncül bir bakış açısı ile tanımlanmalıdır.
- 6) Alan çalışması yapılır.

Etnograf tema analizinin sonunda

- Sistemin nasıl çalıştığının genel bir resmini ortaya koyar.
- Buna hem katılımcıların görüşü hem de araştırmacının görüşü ile
→ Harmanlanmış kültürel portre adını verebiliriz.

Etnografi araştırmalarının veri türleri:

- 1) Gözlemler
- 2) Testler ve Önlemler
- 3) Anketler
- 4) Mülakatlar
- 5) Görsel-İşitsel Materyaller
- 6) Mekânsal Haritalama
- 7) Ağ Araştırması